

SNY: Arktisk filharmonis sinfonietta fotografert på Svalbard.

Anmeldelse

Lasse Thoresen har laget et stort, fortellende signaturverk til Arktisk filharmoni.

Jakten på Arktis

2013 bestilte Arktisk Filharmoni et orkesterverk, som ble til «Lyden av Arktis». Det er en bestilling som, i hvert fall, innebærer to momenter: «Lyden av Arktis» skal speile orkesteret og bli et signaturverk for orkesteret. I det ligger det at verket finner sin utforming gjennom ulike stykker for ulike besetninger som sinfonietta, strykeorkester og symfoniorkester. Disse stykkene skal kunne spilles hver for seg eller føyes sammen til en helhet, altså til «Lyden av Arktis».

Denne helheten skal «stå igjen som en klanglig tidskapsel av Arktis slik vi som lever nå kan oppleve det.» Sitatet står å lese i tekstheftet skrevet av programsjefen Catharina Bilsak. Arktis er hav- og landområdene omkring Nordpolen, ifølge SNL, og Thoresen reiste da også til Svalbard for å samle naturintrykk. De var så overveldende at «Lyden av Arktis» fikk undertittelen «Det underbare land» – og dette landet er altså grovt sett nordområdene.

Sjangermessig er «Lyden av Arktis» et verk som begynner seg i forlengelsen av det symfoniske diktet slik det ble utformet av Liszt og Berlioz og videreført av Richard Strauss på 1800-tallet, der poenget er å skildre noe utenommusikalsk.

Det skjer i høy grad her: For det Thoresen gjør er å lage visuell musikk som får lytteren til å se for seg vinden, isen, ja, nærmest *børe* kulden. Denne virkningen har også noe å gjøre med den eksepsjonelle lyd kvaliteten på opptaket.

Samtidig taper musikken stedvis noe av sin selvstendighet i det den, i noen satser, ender opp som lyd kulisser – som i den tredje satsen «Himmelflokk og flukt». Det er kanskje derfor at

THORESEN: Hjemme på Røa.

FOTO: FARTEIN RUDJORD

det er satsene som ikke først og fremst skal representere noe utenommusikalsk, som virker sterkest.

Dette gjelder delvis «Minnemøter» som benytter samisk joik som kompositorisk materiale, og ikke minst de to satsene for strykeorkester – som åpenbart er noe strykerne i Arktisk Filharmoni kan ta med seg på turné. Særlig den andre satsen, «Slåttemylder», der Thoresen benytter nordnorske feleslåtter, er et svingende signaturstykke.

Dette er musikantisk så det holder.

Men selve høydepunktet i «Lyden av Arktis» er «Hymne til det urørte» for fullt orkester, helt mot slutten av verket. Her faller alt på plass. Her hører man fuglene synge inne i en fargerik og langsomt dvelende orkestersats. Her trekkes det utenommusikalske inn et nærmest svimlende musikalsk forløp. Dette er orkesterdiktning på et veldig høyt kompositorisk nivå. Det er som om vi vet hva musikken sier, vi er bare ikke i stand til å si det.

ALBUM

Lasse Thoresen

«Lyden av Arktis»
Arktisk filharmoni,
Christian Kluxen
(dir.)

2L

Egil Baumann

musikk@klassekampen.no